

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-193 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 10-59/1219-462
Karar Tarihi : 16.09.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Şamil PİŞMAF, Tuğçe KOYUNCU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: Shell & Turcas Petrol A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8 Balmumcu
Beşiktaş/İstanbul

D. TARAFLAR

: - Shell&Turcas Petrol A.Ş.
Karamancılar İş Merkezi Gülbahar Mah. Salih Tozan Sok.
No:18 B Blok Esentepe-Şişli/İstanbul
- Sarper Petrolcülük Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Aykut AYDOĞAN
Şair Nedim Cad. 44/9 Beşiktaş/İstanbul
- MDG Petrol ve Otomotiv Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti.
Mehmet Akif Mah. Atatürk Cad. No:112
Kat:2 D:3 Sultanbeyli/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile Sarper Petrolcülük Ltd. Şti. ve MDG Petrol ve Otomotiv Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti. arasındaki anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığına karar verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 01.07.2010 ve 20.07.2010 tarihli ve sırasıyla 5122 ve 5656 sayılar ile giren bildirimler üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 07.09.2010 tarih ve 2010-1-193/MM-10-389.ŞP sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 13.09.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-130/357 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-59 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır. Esasen Shell&Turcas Petrol A.Ş. (Shell&Turcas) ile Sarper Petrolcülük Ltd. Şti. (Sarper) arasındaki dikey anlaşma ilk olarak Shell&Turcas'ın Kurum kayıtların 25.02.2010 tarihinde giren bildirimine konu edilmekle birlikte, daha sonra Shell&Turcas tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 31.05.2010 tarihinde giren yazılarla geri çekilmiştir.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

a. Shell&Turcas ile Sarper arasındaki anlaşmayla ilgili olarak;

- Beşiktaş Belediyesi Halk Pazarlaması İşletmesi ve Ticaret A.Ş. (Beltaş) tarafından daha önce açılan ihale ile bildirim konusu istasyonun kiracılık hakkına sahip olan Sarper'in, ilgili istasyonun maliki olan Beltaş ile bağlantısı olmayan üçüncü kişi sayılmasının mümkün olmadığı,
- Bu nedenle Shell&Turcas ile bayiler arasındaki dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanamayacağı,

10-59/1219-462

- 50 - Söz konusu anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması ve bu tarih itibarıyla kalan süresinin beş yılı aşması nedeniyle, 18.09.2010'a kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkânının bulunduğu,
- b. Shell&Turcas ile MDG Petrol ve Otomotiv Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti. (MDG) arasında yapılan dikey anlaşmayla ilgili olarak;
- MDG ile malik Ayaydın Ailesi arasında herhangi bir bağlantı bulunmaması nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanacağı,
- Bu bakımdan taraflar arasındaki dikey anlaşmanın, ilgili istasyon üzerinde Shell&Turcas lehine tesis edilen kira süresince 2002/2 sayılı Tebliğ'den
- 60 yararlanma ve uygulanma imkanının bulunduğu,
- görüşü ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Bildirimin Konusu

Başvuruya konu iki ayrı Menfi Tespit/Muafiyet Bildirim Formu ve eklerinde, Shell&Turcas ile Sarper ve MDG arasında imzalanan dikey anlaşmaların, ilgili akaryakıt istasyonları üzerinde Shell&Turcas lehine tanınan intifa-kira hakları süresince rekabet etmeme yükümlülüğü içerebileceğine ve dolayısıyla ilgili anlaşmaların beş yıllık grup muafiyeti süresine tabi olmadığına karar verilmesi talep edilmektedir.

H.2. Taraflar

- 70 Dosyadaki bilgilere göre Türkp petrol ve Madeni Yağlar T.A.Ş. ile İngiliz Burmah Castrol firması ile ortaklaşa kurulan Turcas Petrolcülük A.Ş. (Turcas), Tabaş Petrolcülük A.Ş. (Tabaş) tarafından satın alınmış olup 1999 yılında iki şirket Turcas Petrol A.Ş. unvanı altında birleşmiştir. Rekabet Kurulunun 06-08/103-29 sayı ve 02.02.2006 tarihli kararı ile izin verilen işlem sonucunda ise Turcas Petrol A.Ş. ve The Shell Company of Turkey Ltd., Shell&Turcas Petrol A.Ş. (Shell&Turcas) unvanlı ortak girişim şirketi çatısı altında faaliyetlerini birleştirmişlerdir. EPDK tarafından hazırlanan 2009 yılı Petrol Piyasası Raporu'nun ilgili bölümüne göre Shell&Turcas'ın bayiler aracılığıyla yapılan satışlar bakımından benzin türlerinde pazar payının %28,7; motorin türlerinde ise yaklaşık %17 düzeyinde olduğu görülmektedir.
- 80 Bildirim konusu dikey anlaşmaların diğer tarafları olan Sarper ve MDG ise, ilgili taşınmazlar üzerinde istasyonlu bayilik faaliyeti yürütmektedirler.

H.3. İlgili Pazar

Taraflar arasındaki "Bayilik Sözleşmesi"nin kapsamı göz önüne alındığında, bildirim konu işlem çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "oto lpg dışında kalan otomotiv yakıtları" "oto-LPG" ve "madeni yağ" pazarları olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, emsal Kurul kararları ve başvurunun içeriği ve etki alanı da dikkate alınarak, değerlendirmede öncelikle oto-LPG dışında kalan otomotiv yakıtları pazarı göz önünde bulundurulmuştur.

- 90 Diğer taraftan, gerek beyaz akaryakıt ürünleri, gerekse oto-LPG ve madeni yağ dağıtım faaliyetlerinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar, "Türkiye" olarak kabul edilmiştir.

H.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.4.1. İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

100 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşma olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı Tebliğ'in 5(a) maddesinde ise, *Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.* Diğer taraftan, Rekabet Kurulunun ve Danıştay'ın konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar ile de sabit olduğu üzere, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi, söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

110 Bunun yanında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde, anlaşmalardaki rekabet etmememe yükümlülüklerine veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli bir parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, *"Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdüreceyse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki, rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından, sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyetini kapsar."* şeklindedir.

120 2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin Kılavuz'un ilgili paragrafında ise, Tebliğ'in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünde, *"Tebliğ'in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması halinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir."* şeklinde açıklama yer almaktadır.

130 Söz konusu hükümler dikkatle irdelendiğinde, bahse konu istisnadan yararlanmanın, öncelikle iki koşuldandır birinin varlığına bağlı olduğu görülmektedir. Buna göre alıcı (bayi) anlaşmaya dayalı faaliyetini:

- ya doğrudan veya *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde,
- ya da bizzat sağlayıcı tarafından *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste

140 sürdürmelidir.

Bunun yanı sıra Kılavuzun açık hükümleri çerçevesinde, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Nitekim

Danıştay'ın TOTAL/Akdağ dosyasında Rekabet Kurulu kararına karşı Danıştay 13. Dairesi'nin E.2006/1604 esas numarasına kayden açılan dava sonucunda verilen 13.5.2008 tarihli ve K.2008/4196 sayılı kararın gerekçesi, bu değerlendirmeyi haklı kılmaktadır. Söz konusu kararda özetle; dağıtıcının bayiiyle kurmuş olduğu hukuki ilişkinin yani taraflar arasındaki dikey anlaşmanın temelini işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki sözleşmeye dayandığı belirtildikten sonra, Yüksek Mahkeme'nin, bayilik sözleşmesi de dahil olmak üzere anlaşmanın unsurlarında sonradan oluşacak değişikliklerin değil, anlaşmanın en baştan itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak kurulup kurulmadığının dikkate alınması ve değerlendirmenin bu çerçevede yapılması gerektiğine işaret ettiği görülmektedir. Bir başka deyişle, dikey anlaşmanın esaslı unsurlarından olan bayilik sözleşmesinin sonlandırılması halinde dahi, 2002/2 sayılı Tebliğ ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk değerlendirmesi yapılması gerekirken, bayilik sözleşmesinin tarafının değişmesi halinde de uygunluk değerlendirmesinin öncelikle yapılması gerekmektedir.

Bu bakımdan bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

H.4.2. Bildirim Kapsamındaki Anlaşmaların Konusu ve Niteliği

Bildirim formlarında Shell&Turcas ile Sarper arasındaki anlaşmanın; Beltaş'a ait istasyon üzerinde Shell&Turcas'a tanınan kiracılık hakkı ve Shell&Turcas selefi Turcas ile önce Sarper selefi Değer Dış Ticaret ve Pazarlama Ltd. Şti. (Değer) daha sonra ise Turcas ile Sarper arasında Beltaş'a ait istasyon üzerinde istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülmesine yönelik imzalanan işletme sözleşmesinden müteşekkil olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan, Shell&Turcas ile MDG arasındaki anlaşma ise Murat, Zafer ve Bedriye AYAYDIN (Ayaydın Ailesi)'a ait istasyon üzerinde Shell&Turcas lehine tanınan kiracılık hakkı ve Shell&Turcas ile MDG arasında söz konusu istasyon üzerinde MDG tarafından istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülmesine yönelik olarak yapılan işletme sözleşmesinden oluşmaktadır.

Dosyada yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden; Shell&Turcas ile Sarper ve MDG arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri, emanet sözleşmeleri ve benzerleri ile bunlarla bağlantılı olarak ilgili istasyonlar üzerinde istasyon sahibi belediye veya kişiler tarafından Shell&Turcas lehine uzun süreli kira hakkı kurulmasına ilişkin sözleşmeler bütünü, bayi üzerine rekabet yasağı getiren dikey anlaşmalar niteliğinde olup 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan düzenlemelere tabi olduğu anlaşılmaktadır.

H.4.3. Bildirime Konu Akaryakıt Bayilik Sözleşmeleri, Tamamlayıcı Nitelikteki Protokoller ve Kira Sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirilmesi

H.4.3.1. Shell&Turcas ile Sarper Arasındaki Dikey Anlaşma

Bildirim formunda öncelikle, bildirim konu edilen anlaşmanın esasen belediyeler veya onlara ait iktisadi kuruluşları ile dağıtıcılar arasındaki tapusal ilişki sebebiyle, dağıtıcı-bayi arasındaki bayilik sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında yer aldığı tespitinin talep edildiği belirtilmiştir. Daha sonra taraflar arasındaki anlaşmaya ilişkin olarak bildirim şu genel açıklamalara yer verilmiştir:

“Belediye-Dağıtıcı-Bayi arasındaki üçlü ilişkilerde, belediye dağıtıcı lehine tapusal hak tesis etmekte ve eş zamanlı olarak bayi ile bir kira sözleşmesi imzalamakta; dağıtıcı ise bayi ile işletme sözleşmesi akdetmektedir. Bu ilişkinin başlangıcı esasen belediyelerin düzenlediği akaryakıt istasyonu işletmeciliği hakkında bir ihaledir. Bu gibi ihaleleri alan bayilerin çalışmayı istediği dağıtıcı lehine belediyeler tapusal hak tesis

etmekte ya da daha önce bayi lehine tesis edilmiş olan tapusal hakkın bayi tarafından dağıtıcıya devredilmesi yükümlülüğü getirilmekte, belediyeler de bu hususta formalitelere katılmaktadır. Buna mukabil, belediye bayi ile kira sözleşmesi yapmaktadır. Hatta kimi örneklerde, belediyenin dağıtıcıya intifa hakkı sağladığı ve akabinde bayi ile kira akdi yaptığına rastlanmaktadır.”

200 Bunun yanında bildirim formunda yer verilen açıklama ve bilgilere göre; Shell&Turcas selefi Turcas ile Sarper selefi Değer arasında 03.01.1992 ve 25.02.1992 tarihli bayilik sözleşmeleri imzalandığı, Beltaş ve Değer'in 09.01.1992 tarihinde 20 yıllık kira sözleşmesi akdettikleri, bu sözleşmenin 12. maddesi uyarınca Değer'in ilgili kiracılık hakkını 02.03.1992 tarihinde Turcas'a devrettiği, ardından ise Turcas ile Değer arasındaki bayilik sözleşmelerinin 21.05.1993 tarihinde feshedilerek sözleşmelerden kaynaklanan sorumluluğun Değer halefi Sarper'e devredildiği ve Turcas ile Sarper arasında bayilik sözleşmesi yapıldığı belirtilmiştir. Bu şekilde Değer'in sahip olduğu kiracılık hakkının Turcas'a devredilmiş olması nedeniyle Beltaş'ın, Değer (Sarper) ile bağlantısı olmayan üçüncü kişi haline geldiği iddia edilmektedir.

210 Diğer yandan dosyadaki bilgilere göre, inceleme sürecinde Sarper vekili tarafından 27.07.2010 tarihinde Kurum kayıtlarına giren yazıyla, ilgili bildirim formuna ekli belgelerin birer nüshası talep edilmiş, ancak bu talep uygun görülmemekle bildirim formunda bildirim gerekçesine ve anlaşmaya bireysel muafiyet tanınmasına yönelik şartların taşındığına ilişkin olarak bildirim sahibinin açıklamalarına yer verilen iki ve altı numaralı bölümlerinin ticari sırlardan arî birer nüshaları Sarper vekiline teslim edilmiştir. Shell&Turcas ile Sarper arasındaki anlaşmaya ilişkin bildirim formunda verilen bilgilere karşı, Sarper'in çeşitli ilave bilgiler ve itirazlarını içeren yazı 03.08.2010 tarihinde Kurum kayıtlarına girmiştir.

220 Söz konusu yazıda özetle; ilk hukuki ilişkinin Beltaş ile Değer arasında kurulduğu ve Değer ile Sarper'in aynı gruba ait şirketler olduğu hususları belirtilmekte ve Beltaş'ın Sarper ile bağlantısız üçüncü kişi olduğunun iddia edilemeyeceği öne sürülmektedir. Bu yönde Rekabet Kurulunun 04.03.2010 tarihli ve 10-21/265-98 sayılı kararında POAŞ-Baykan-Zekeriya Akar arasındaki üçlü ilişkiye dair değerlendirilmesi ve vardığı sonuç örnek gösterilmektedir.

230 Yukarıda yer verilen ilgili mevzuat hükümleri, mevzuatın uygulanmasına ilişkin Danıştay ve Rekabet Kurulu kararları ile yapılan açıklamalar çerçevesinde; Sarper selefi Değer'in Beltaş tarafından açılan ve Turcas'ın da rakip olarak katıldığı ihaleye girerek ilgili belediyeye ait istasyon üzerinde kiracılık hakkını elde ettiği ve daha sonra Turcas ile bayilik anlaşması yaptığı işbu dosya konusu anlaşma bakımından, Sarper'in ilgili belediyeye *bağlantısı olmayan üçüncü kişi* sayılması mümkün değildir. Dağıtıcının, istasyonun işletme hakkını elde eden bayi adayı ile bayilik anlaşması yapmak için, ilgili istasyonun üzerinde bayi lehine tanınan kiracılık hakkının kendisine devrini şart koşması; bu doğrultuda belediye ve bayinin bu şartı yerine getirmesi hali de değerlendirmeyi değiştirmeyecektir. Nitekim söz konusu kira sözleşmesinin devre ilişkin 12. maddesi şu şekildedir:

“Kiracı, 5 ci maddedeki ödeme vecibesini ve bu mukavele ile yüklendiği inşaatı yapma ve teçhiz etme mükellefiyetini kendi adına yapabilmek için kira mukavelesini TURCAS Petrolcülük A.Ş. (TÜRKPETROL)'e devredecek ve inşaatı biten tesisin işletmesini Turcas Bayii olarak kendi işbu mukavele süresince yapacaktır.

240 *Kiracı, kiralananı 2. ve 10. maddede zikredilen kapsamda TURCAS Petrolcülük A.Ş. (TÜRKPETROL) Bayii olarak işletecek ve birlikte davranacaktır.”*

Dolayısıyla söz konusu kira sözleşmesinin Turcas'a devri, esasen bayinin Beltaş'a karşı ihaleden ve kira sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülüklerinin bir teminatı olarak öngörülmektedir. Hal böyle iken, bildirim kapsamında yer alan anlaşmaların,

10-59/1219-462

2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanamayacağı kanaatine varılmıştır.

Bu tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde; Shell&Turcas ile Sarper arasındaki bildirim konu dikey anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması ve bu tarih itibarıyla kalan sürelerinin beş yılı aşması nedeniyle, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkanı bulunduğundan sonucuna ulaşılmıştır.

H.4.3.2. Shell&Turcas ile MDG Arasındaki Dikey Anlaşma

Bildirim formuna göre, Shell&Turcas ile MDG arasındaki dikey anlaşma 14.03.2006 tarihinde yapılan bir işleticilik sözleşmesi ile kurulmuş olup söz konusu sözleşmenin hâlihazırda devam etmekte olduğu bilgisi verilmiştir. Diğer yandan MDG'nin faaliyet gösterdiği akaryakıt istasyonunun Ayaydın Ailesi'ne ait olduğu bildirilmiştir. Söz konusu istasyonun malikleri olan anılan Ailenin, 1984 yılından 21.11.2005 tarihine kadar istasyonun işleticiliğini de sürdürdükleri, ancak Beyoğlu 2. Noterliğinin 27756 yevmiye numarasına kayden Shell&Turcas seleflerinden The Shell Company of Turkey (Shell)'e çekilen ihtarname ile; taraflar arasında söz konusu tarih itibarıyla geçerli olan 31.12.1999 tarihli kira sözleşmesi ve 01.01.1995 tarihli bayilik sözleşmelerinin tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmaktadır.

Shell&Turcas'ın ilgili istasyon üzerinde son olarak 23.01.2006 tarihli kira sözleşmesi ile 14.02.2006 tarihli kira şerhinden itibaren beş yıl süreyle geçerli kira hakkı elde ettiği bildirilmiştir. Akabinde ise MDG ile 14.03.2006 tarihli işletme sözleşmesi imzalandığı, malik Ayaydın Ailesi ile MDG arasında hiçbir bağlantı bulunmadığı belirtilmekte ve Shell&Turcas'ın işletici MDG'ye, ilgili istasyon üzerindeki tapusal hakkın sonuna kadar rekabet etmeme yasağı öngörebileceğinin Rekabet Kurulunca tespit edilmesi talep edilmektedir.

Yukarıda açıkça yer verildiği üzere, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Bu çerçevede somut olay değerlendirilecek olursa; Shell&Turcas selefi Shell ile Ayaydın Ailesi arasındaki dikey ilişkinin 1984 yılında başlayarak, taraflar arasında imzalanan çeşitli kira ve işleticilik sözleşmeleri marifetiyle 21.11.2005 tarihine kadar kesintisiz olarak sürdürüldüğü konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Buna karşın, Ayaydın Ailesi tarafından Shell'e çekilen 21.11.2005 tarihli ihtarname ile taraflar arasındaki gerek işletme gerekse bununla bağlantılı kira sözleşmesinin *tek taraflı olarak feshedildiği görülmektedir*. Bu tarihten sonra ise taraflar arasında 23.01.2006 tarihli yeni bir kira sözleşmesinin imzalandığı, ancak herhangi bir şekilde işleticilik sözleşmesi imzalanmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle Shell&Turcas ile Ayaydın Ailesi arasındaki geçmişten gelen dikey ilişkinin *21.11.2005 tarihi itibarıyla ortadan kaldırıldığı*, bu tarihten sonra ise taraflar arasında bir daha dikey anlaşma yapılmadığı, taraflar arasındaki tek hukuki ve iktisadi ilişkinin yeni kurulan kira sözleşmesi olduğu görülmektedir.

Söz konusu kira sözleşmesine istinaden Shell&Turcas tarafından istasyonun işleticiliği, 14.03.2006 tarihli işletme sözleşmesi ile MDG'ye bırakılmıştır. Shell&Turcas'ın beyanına göre MDG ile Ayaydın Ailesi arasında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi anlamında hiçbir bağlantı bulunmamaktadır. Dolayısıyla taraflar arasındaki üçlü ilişki kurulduğunda, Shell&Turcas ile Ayaydın Ailesi arasında yalnızca yeni kurulan bir kira sözleşmesi bulunması, bunun dışında Shell&Turcas ile Ayaydın Ailesi arasında herhangi bir dikey anlaşma bulunmaması, yine Ayaydın Ailesi ile MDG arasında herhangi bir bağlantı bulunmaması nedenleriyle, Shell&Turcas ile MDG arasında yapılan dikey anlaşmanın, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanabileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle Shell&Turcas ile MDG

10-59/1219-462

arasında yapılan anlaşma kapsamında MDG'ye, istasyon üzerinde Shell&Turcas'ın kiracılık hakkına sahip olduğu 13.02.2011 tarihine kadar rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesi, ilgili anlaşmayı 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri kapsamında çıkarmayacağı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 300 1- Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile Sarper Petrolcülük Ltd. Şti. arasındaki anlaşmayla ilgili olarak;
- a) Beşiktaş Belediyesi Halk Pazarlaması İşletmesi ve Ticaret A.Ş. (Beltaş) tarafından daha önce açılan ihale ile bildirim konusu istasyonun kiracılık hakkına sahip olan Sarper Petrolcülük Ltd. Şti.'nin, ilgili istasyonun maliki olan Beltaş ile bağlantısı olmayan üçüncü kişi sayılmasının mümkün olmadığına,
- b) Bu nedenle Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile bayiler arasındaki dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanamayacağına,
- 310 c) Söz konusu anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması ve bu tarih itibarıyla kalan süresinin beş yılı aşması nedeniyle, 18.09.2010'a kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına,
- 2- Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile MDG Petrol ve Otomotiv Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti. arasındaki anlaşmayla ilgili olarak;
- a) MDG Petrol ve Otomotiv Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti. ile malik Ayaydın Ailesi arasında herhangi bir bağlantı bulunmaması nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlandığına,
- b) Bu bakımdan taraflar arasındaki dikey anlaşmanın, ilgili istasyon üzerinde Shell&Turcas Petrol A.Ş. lehine tesis edilen kira süresince 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlandığına
- 320 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.